

Het hogeschoolonderwijs in West-Vlaanderen : een analyse

Diederik Franco
stafmedewerker WES

Bijna de helft van de West-Vlaamse hogeschoolstudenten studeert buiten West-Vlaanderen. Vermits velen onder hen opleidingen volgen die behoren tot het aanbod aan de West-Vlaamse hogescholen, is deze uitstroom slechts gedeeltelijk te verklaren door de beperkingen in het West-Vlaamse studieaanbod.

Inleiding

De vlotte aansluiting van de vraag naar en het aanbod van arbeid is van het grootste belang zowel voor de aanbieders van arbeid (de beroepsbevolking) als voor de vragers naar arbeid (het bedrijfsleven en andere tewerkstellingssectoren). Vanuit deze bekommernis gaf het Provinciebestuur van West-Vlaanderen het Westvlaams Economisch Studiebureau (WES) de opdracht onderzoek uit te voeren in deze materie. De doelstelling van dit onderzoek is een beeld te schetsen van beide facetten van de arbeidsmarkt, namelijk vraag en aanbod en een analyse te maken van de behoeften op de arbeidsmarkt. De aandacht wordt specifiek gericht op de problematiek binnen de provincie West-Vlaanderen en op het deel van de arbeidsmarkt van hogergeschoolden.

Deze bijdrage behandelt een deelaspect van het onderzoek, met name het huidige studieaanbod van het hogeschoolonderwijs. Er wordt nagegaan hoe West-Vlaanderen zich positioneert ten aanzien van de rest van Vlaanderen op het vlak van het studieaanbod en inzake studentenaantallen. Eveneens wordt de blik gericht op de schoolkeuze van de West-Vlaamse hogeschoolstudenten.

In een latere fase zal in de reeks Facetten van West-Vlaanderen een aparte publicatie worden gewijd

aan de beleidsconclusies van het onderzoek in zijn geheel.

Overzicht studierichtingen en specialisaties

In het hogeschoolonderwijs onderscheidt men 11 studiegebieden. Alle opleidingen kunnen worden ondergebracht in één van deze elf categorieën. De studiegebieden zijn :

- architectuur;
- audiovisuele en beeldende kunst;
- biotechniek;
- gezondheidszorg;
- handelswetenschappen en bedrijfskunde;
- industriële wetenschappen en technologie;
- muziek en dramatische kunst;
- onderwijs;
- productontwikkeling;
- sociaal-agogisch werk;
- toegepaste taalkunde.

Een aantal van deze opleidingen bestaan uit één cyclus van drie jaar (gezondheidszorg, onderwijs en sociaal-agogisch werk). Andere opleidingen beslaan twee cycli van meestal elk twee jaar (productontwikkeling en toegepaste taalkunde). Voor de overige opleidingen (architectuur, audiovisuele en beeldende kunst, biotechniek, handelswetenschappen en bedrijfskunde, industriële wetenschappen en technologie, muziek en dramatische kunst) bestaat de keuze tussen een opleiding van hetzij één, hetzij twee cycli.

Een overzicht van de diverse studiegebieden met de bijbehorende opleidingen en opties is in tabel 1 opgenomen. In de tabel verwijzen de gearceerde cellen naar die opleidingen die één of meer West-Vlaamse hogescholen aanbieden. De donker gearceerde cellen duiden die opleidingen aan die **alleen in West-Vlaanderen** worden aangeboden. De toestand die is

weergegeven, is deze van het academiejaar 1997-1998.

Vanaf het jaar 1995-1996 (hogeschoolonderwijs-decreet van 13 juli 1994) is het aantal hogescholen waaraan deze studies worden aangeboden gereduceerd van 157 naar 31 (waarvan twee in afbouw).

De provincie West-Vlaanderen telt thans drie hogescholen :

- de Hogeschool West-Vlaanderen - Vlaamse Autonome Hogeschool, met twee vestigingen te Brugge (de departementen Simon Stevin en HPI), een vestiging te Oostende (Vesalius) /De Haan (HISS) en twee vestigingen te Kortrijk (de departementen HIEPSO en PIH);
- de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende, met drie vestigingen te Brugge (de departementen Sint-Andreas, Sint-Jan en HTI), een vestiging te Oostende (het departement KIHVV-HTI) en een vestiging te Kortrijk (het departement KIHVV);
- de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen, die bestaat uit zeven departementen, zijnde HANTAL, HIVV, IPSOC en VHTI te Kortrijk, HIVB te Roeselare, PHO te Tielt en RENO te Torhout.

Op basis van voormelde gegevens kunnen reeds een aantal interessante vaststellingen worden gemaakt :

- van de 11 in Vlaanderen aangeboden studiegebieden komen er zeven in meerdere of in mindere mate aan bod in de West-Vlaamse hogescholen. Studierichtingen die binnen de provincie **niet** kunnen worden gevolgd zijn : audiovisuele en beeldende kunst, muziek en dramatische kunst, productontwikkeling en toegepaste taalkunde;
- voortgaand op het aantal mogelijke opleidingen binnen de studierichting, wordt vastgesteld dat twee studierichtingen slechts in **zeer geringe mate** worden aangeboden. De bedoelde studierichtingen zijn : architectuur (architect-assistentie) en biotechniek

(landbouw en biotechnologie – één cyclus);

- vier opleidingen kunnen **alleen** aan een West-Vlaamse hogeschool en dus nergens anders in Vlaanderen worden gevolgd. Deze opleidingen zijn : architect-assistentie, luchtvaart, industrieel ontwerpen en milieukunde;

- in de studiegebieden gezondheidszorg, handelswetenschappen en bedrijfskunde, industriële wetenschappen en technologie, onderwijs en sociaal-agogisch werk is het aanbod aan de West-Vlaamse hogescholen vrij volledig;

- opvallende lacunes binnen het bestaande studieaanbod in West-Vlaanderen zijn tenslotte : het ontbreken van een opleiding van twee cycli in de biotechniek en in de handelswetenschappen en de bedrijfskunde. Rekening houdend met het profiel van het West-Vlaamse bedrijfsleven valt binnen het studiegebied van de industriële wetenschappen en technologie bij de opleidingen van één cyclus eveneens de afwezigheid op van de opleidingen bouw, confectie, grafische bedrijven, hout en textiel. Bij de opleidingen van twee cycli binnen hetzelfde studiegebied zijn mechanica en textiel de opvallende afwezigen.

Overigens komen de beperkingen qua studieaanbod in West-Vlaanderen des te meer aan het licht indien de vergelijking wordt gemaakt van de opleidingen aan de West-Vlaamse met deze aan de Gentse hogescholen. Uit deze vergelijking blijkt duidelijk dat diversiteit in, enerzijds de opleidingen van één cyclus in de handelswetenschappen en in de industriële wetenschappen en technologie, en anderzijds opleidingen van twee cycli in het algemeen het meest ontbreken aan de West-Vlaamse hogescholen.

Evolutie studentenaantal

Figuur 1 geeft de evolutie van het aantal studenten in het hogeschoolonderwijs voor de voorbije 13 academiejaren. De studentenaantallen aan de West-Vlaamse hogescholen staan afzonderlijk weergegeven.

Bij de interpretatie van deze cijfergegevens dient evenwel de nodige omzichtigheid aan de dag te worden gelegd. Twee elementen hebben immers een significante impact op de vastgestelde

algemene toename van het studentenaantal aan de Vlaamse hogescholen.

Vooreerst is er tussen 1984 en 1990 de veralgemeende invoering van de **driejarige structuur in het hoger onderwijs van een cyclus**. Dit heeft tot gevolg dat :

- in het academiejaar 1986-1987 voor het eerst derdejaarsstudenten voorkomen in de onderwijsopleidingen (circa 3.000 studenten)
- in het academiejaar 1989-1990 (en veralgemeend in het jaar 1990-1991) voor het eerst derdejaarsstudenten voorkomen in diverse opleidingen binnen het technisch hoger onderwijs (circa 1.000 studenten);
- in het academiejaar 1991-1992 voor het eerst derdejaarsstudenten voorkomen in een aantal opleidingen binnen het economisch hoger onderwijs (circa 500 studenten);
- in het academiejaar 1992-1993 een veralgemening van de driejarige structuur is doorgevoerd in het economisch hoger onderwijs (circa 5.000 studenten).

Daarnaast wordt er tevens op gewezen dat met ingang van het academiejaar 1993-1994 de gegevens van de instellingen voor kunstonderwijs die in 1991 van het departement Cultuur naar het departement Onderwijs werden

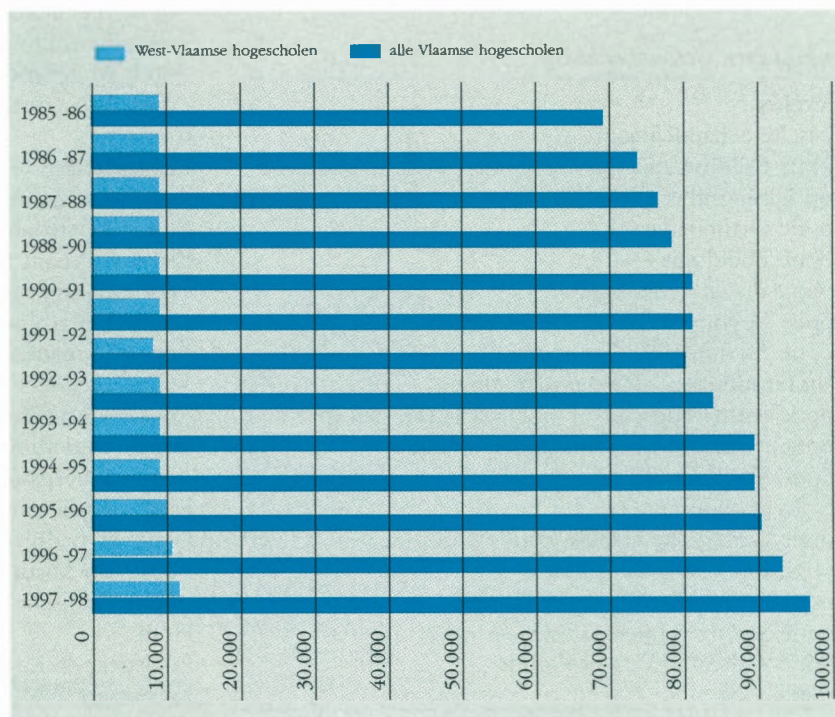
overgeheveld, mee in de tabellen worden opgenomen. Het betreft naar schatting 2.500 studenten.

Aan de West-Vlaamse hogescholen zijn in het academiejaar 1997-1998 11.004 studenten ingeschreven. Hiermee vertegenwoordigen zij 11 % van de totale Vlaamse studentenpopulatie aan de hogescholen. West-Vlaanderen is hiermee, samen met Limburg, de provincie met het minste aantal studenten aan haar hogescholen. De langzamere groei van het studentenaantal in West-Vlaanderen heeft een voortdurende inkrimping van het aandeel van de West-Vlaamse hogescholen tot gevolg : van 13,1 % in 1985-1986 tot 10,4 % in 1994 - 1995. Sindsdien groeien de studentenaantallen in West-Vlaanderen sneller dan in Vlaanderen.

De evolutie van de voorbije 13 jaren kenmerkt zich onder meer door een duidelijke afname tussen de academiejaren 1988-1989 en 1991-1992, terwijl tijdens diezelfde periode het studentenaantal op Vlaams niveau nagenoeg stabiel bleef. Vanaf het jaar 1992-1993, het eerste jaar weliswaar grotendeels onder invloed van de invoering van de driejarige structuur, is een toename van het aantal hogeschoolstudenten in West-Vlaanderen zichtbaar.

Figuur 1

Evolutie van het aantal studenten aan de West-Vlaamse en Vlaamse hogescholen in de periode 1985-1986 tot 1997-1998

BRON: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs grafische verwerking WES

Tabel 1 : Overzicht van het hogeschoolonderwijs in Vlaanderen en in West-Vlaanderen

studiegebied Architectuur

1 cyclus :

Architect-assistentie
 Interieurvormgeving
 Landschaps- en tuinarchitectuur

2 cycli :

Architectuur
 Interieurarchitectuur

studiegebied Audiovisuele en Beeldende Kunst

1 cyclus :

Plastische kunsten

2 cycli :

Audiovisuele kunst
 - optie Animatie
 - optie Medium
 Beeldende kunst
 - optie Driedimensionele vormgeving
 - optie Fotografie
 - optie Grafische en reclamevormgeving
 - optie Mode, textiel en toneelkostuumontwerpen
 - optie Restauratie
 - optie Vrije kunsten
 Productdesign

studiegebied Biotechniek

1 cyclus :

Landbouw en biotechnologie

2 cycli :

Industriële wetenschappen en biotechnologie
 - optie Landbouw
 - optie Landbouw- en voedingsindustrieën
 - optie Tuinbouw

studiegebied Gezondheidszorg

1 cyclus :

Fysische behandelingen
 - optie Ergotherapie
 - optie Kinesitherapie
 - optie Orthopedie
 - optie Podologie
 Logopedie en audiologie
 - optie Logopedie
 - optie Audiologie
 Laboratorium en voedingstechnologie
 - optie Farmaceutische en biologische technieken
 - optie Medische laboratoriumtechnologie
 - optie Voedings- en dieetkunde
 Verpleegkunde
 - optie Geriatische verpleegkunde
 - optie Kinderverpleegkunde
 - optie Psychiatrische verpleegkunde
 - optie Sociale verpleegkunde
 - optie Ziekenhuisverpleegkunde
 Vroedkunde

studiegebied Handelswetenschappen en Bedrijfskunde

1 cyclus :

Bedrijfsbeheer
 - optie Accountancy fiscaliteit
 - optie Expeditie
 - optie Financie- en verzekeringswezen
 - optie Marketing
 - optie Milieuadministratie
 - optie Rechtspraktijk
 Beheer toerisme en recreatie
 Communicatiebeheer
 - optie Bedrijfscommunicatie
 - optie Public relations
 - optie Pers en voorlichting
 Hotelbeheer
 Secretariaatsbeheer
 - optie Medisch secretariaat
 - optie Secretariaat-talen
 - optie Zakelijk vertalen en tolken
 Toegepaste informatica

2 cycli :

Bestuurskunde
 Handelsingenieur
 Handelswetenschappen

studiegebied Industriële Wetenschappen en Technologie

1 cyclus :

Audiovisuele techniek
 - optie Assistentie
 - optie Beeld-geluid-montage
 - optie Cinematografie
 - optie Fotografie
 Bouw
 - optie Bouw
 - optie Vastgoed
 Chemie
 - optie Biochemie
 - optie Chemie
 - optie Milieuzorg
 - optie Procestechnieken
 Confectie
 Elektriciteit
 - optie Elektriciteit
 - optie Elektronica
 Elektromechanica
 - optie Bedrijfsmechanisatie
 - optie Elektromechanica
 - optie Klimatisatie
 - optie Medische instrumentatie
 - optie Meet- en regeltechniek
 - optie Onderhoudstechnieken
 - optie Scheepswerktuigkunde
 Facilitaire dienstverlening
 Grafische bedrijven
 - optie Boekbedrijf
 - optie Grafische bedrijven
 Hout
 Logistieke technologie
 Luchtvaart

Mechanica

- optie Automechanica
- optie Mechanica

Textiel

2 cycli :

Industriële wetenschappen

Bouwkunde

- optie Bouwkunde
- optie Landmeten

Chemie

- optie Biochemie
- optie Chemie

Elektriciteit

- optie Elektriciteit
- optie Elektronica

Elektromechanica

Industrieel ontwerpen

Kernenergie

Mechanica

Milieukunde

Textiel

Nautische wetenschappen

Verpakking en conditionering

studiegebied Muziek en Dramatische Kunst

1 cyclus :

Dans

2 cycli :

Dramatische kunst

- optie Kleinkunst
- optie Toneel
- optie Woordkunst

Muziek

- optie Instrument en zang
- optie Jazz-lichte muziek
- optie Muziektheorie-schriftuur

studiegebied Onderwijs

1 cyclus :

Algemene vakken

- optie Engels
- optie Frans
- optie Nederlands
- optie Wetenschappen-aardrijkskunde
- optie Wiskunde

Elektriciteit technisch technologische opvoeding

Handel

Kleuterleid(st)er

Land- en tuinbouw technisch technologische opvoeding

Lichamelijke opvoeding

- optie Bewegingsrecreatie
- optie Biologie

Mechanica technisch technologische opvoeding

Muzikale vorming

Nijverheid technisch technologische opvoeding

Onderwijzer(es)

Plastische kunsten

Schoonheidszorgen

studiegebied Productontwikkeling

2 cycli :

Productontwikkeling

studiegebied Sociaal-Agogisch Werk

1 cyclus :

Orthopedagogie

Sociaal werk

- optie Assistent in de psychologie
- optie Maatschappelijke advisering
- optie Maatschappelijk werk
- optie Personeelswerk
- optie Sociaal-cultureel werk
- optie Syndicaal werk

studiegebied Toegepaste Taalkunde

2 cycli :

Journalistiek

Vertaler

- optie Tolk
- optie Vertaler

- : wordt niet aangeboden aan de West-Vlaamse hogescholen
- : wordt aangeboden aan één of meer West-Vlaamse hogescholen
- : wordt alleen aan een West-Vlaamse hogeschool aangeboden

Jean Godecharle

BRON : Internet <http://www.hogeschoolonderwijs.be>
 Informatiebrochures van de Katholieke Hogeschool Brugge-Oostende, de Hogeschool West-Vlaanderen en de Katholieke Hogeschool Zuid-West-Vlaanderen.

Tabel 2 : Evolutie van het aantal studenten aan de West-Vlaamse hogescholen in de periode 1985-86 tot 1997-98, naar richting

Academiejaar	Eén cyclus					
	Biotechniek	Architectuur	Handelswetenschappen en bedrijfskunde	Gezondheidszorg	Onderwijs	Sociaal-agogisch werk
1985-1986	0	45	2426	1513	1637	976
1986-1987	0	57	2551	1404	1808	1016
1987-1988	63	57	2790	1477	1516	911
1988-1989	90	62	2962	1531	1474	800
1989-1990	146	65	3032	1419	1522	696
1990-1991	145	75	2825	1344	1570	711
1991-1992	168	104	2742	1318	1568	644
1992-1993	154	111	3317	1328	1550	719
1993-1994	159	137	3196	1469	1699	830
1994-1995	155	146	2996	1473	1820	934
1995-1996	165	180	2944	1590	1965	1174
1996-1997	163	201	3095	1658	2077	1222
1997-1998	204	179	3341	1687	2140	1287

(*) Andere = opleiding radionavigatie.

BRON : Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs, Statistisch jaarboek van het Vlaams onderwijs, diverse jaargangen.

Wanneer het studentenaantal aan de West-Vlaamse hogescholen **per studiegebied** wordt bekeken (zie tabel2), komen een aantal andere vaststellingen aan het licht :

- het aandeel van de opleidingen van één cyclus bedraagt nu circa 91 % en neemt gestaag toe.

Het hoger onderwijs van twee cycli - in West-Vlaanderen beperkt tot de opleiding tot industrieel ingenieur - vertegenwoordigt circa 9 % en gaat geleidelijk achteruit;

- handelswetenschappen en bedrijfskunde vormt qua studentenaantal aan de West-Vlaamse hogescholen het grootste studiegebied (30,4 %), gevolgd door onderwijs (19,4 %) en gezondheidszorg (15,3 %). De studiegebieden sociaal-agogisch werk, industriële wetenschappen en technologie van één cyclus (gegradueerde) en industriële wetenschappen en technologie van twee cycli (industrieel ingenieur) vertegenwoordigen elk ongeveer 10 % van de studentenpopulatie aan de West-Vlaamse hogescholen. Biotechniek en architectuur-assistentie zijn op het vlak van studentenaantallen de twee kleine studiegebieden;

- de evolutie van het studentenaantal in de handelswetenschappen en de bedrijfskunde wordt gekenmerkt door een vrij stevige toename tot het academiejaar 1992-1993. Zoals hierboven beschreven, is de forse toename in het jaar 1992-1993 grotendeels toe te schrijven aan de

veralgemening van de driejarige structuur in dit studiegebied;

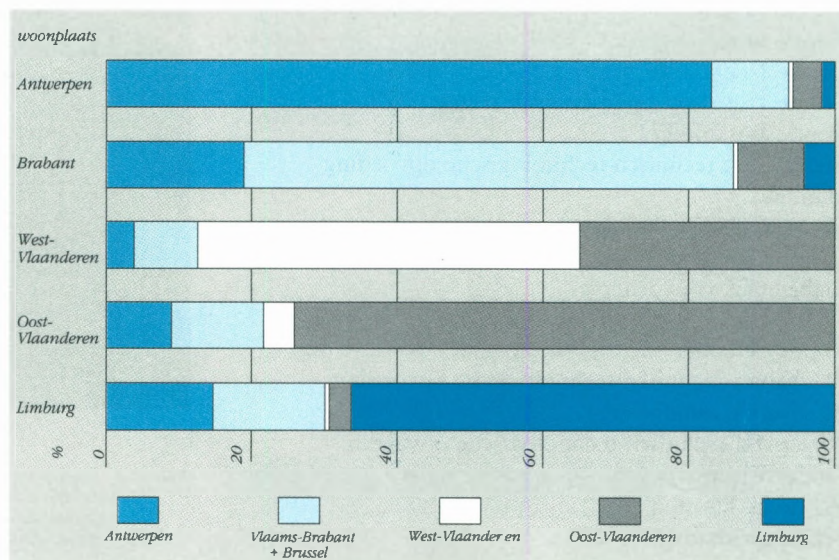
- sinds het jaar 1988-1989 is het studentenaantal in de onderwijsopleiding quasi permanent aan het toenemen. De significante toename in het jaar 1986-1987 (+171 studenten) is in de toenmalige periode van slinkend studentenaantal toe te schrijven aan de invoering van de driejarige structuur in dit studiegebied;
- vergeleken met de periode halverwege de jaren '80 zijn

de studentenaantallen in de gebieden gezondheidszorg en sociaal-agogisch werk vrij stabiel gebleven. Beide opleidingen kenden tussendoor echter een terugval.

Het studentenaantal kende in beide richtingen een dieptepunt begin de jaren '90;

- de opleiding in de industriële wetenschappen en technologie van één cyclus kende tenslotte een duidelijk negatief verloop zowel qua studentenaantal als qua aandeel in de totale studentenpopulatie aan

Figuur 2
De schoolkeuze van de Vlaamse hogeschoolstudenten, naar provincie (academiejaar 1996-1997, in %)

BRON: Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs grafische verwerking WES

Industriële wetenschappen en technologie	Totaal	Industriële wetenschappen en technologie	Twee cycli	
			Andere (*)	Totaal
1223	7820	1399	-	9219
1220	8056	1451	-	9507
1266	8080	1561	-	9641
1179	8098	1564	-	9662
1138	8018	1496	-	9514
1037	7707	1469	-	9176
902	7446	1315	19	8780
880	8059	1213	6	9278
861	8351	1090	1	9442
864	8388	1023	-	9411
973	8991	1040	-	10031
1070	9486	1033	-	10519
1157	9995	1009	-	11004

de West-Vlaamse hogescholen (van 13 % naar 9 %).

Sinds het academiejaar 1995-1996 is echter in deze opleiding een steile heropleving waar te nemen.

Schoolkeuze van de West-Vlaamse hogeschoolstudenten

Met behulp van de leerlingen-databank van het departement Onderwijs kan worden nagegaan aan welke hogescholen de West-Vlaamse hogeschoolstudenten zijn

ingeschreven. Figuur 2 geeft hiervan het overzicht voor het academiejaar 1996-1997.

Van de 17.779 West-Vlaamse hogeschoolstudenten waren er in het academiejaar 1996-1997 9.249 (52,0 %) ingeschreven aan een van de drie West-Vlaamse hogescholen. Daar vormen de West-Vlamingen 87,9 % van de totale populatie. De overige 8.530 West-Vlaamse hogeschoolstudenten (48,0 % van het totaal) studeren elders in Vlaanderen of Brussel. De grootste concentraties van West-Vlamingen buiten de eigen

provincie zijn te vinden aan de Hogeschool Gent (2.214 West-Vlamingen, waarvan 2.136 in de vestiging te Gent), aan de Mercator Hogeschool provincie Oost-Vlaanderen (1.084 West-Vlamingen, allen in de vestiging te Gent), aan de Hogeschool voor Wetenschap en Kunst (991 West-Vlamingen, waarvan 603 in de vestiging te Gent), aan de Economische Hogeschool Sint-Aloysius te Brussel (653 West-Vlamingen) en aan de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven (668 West-Vlamingen, waarvan 554 in de vestiging te Gent). Aan alle Gentse hogeschoolvestigingen samen vinden wij 6.036 West-Vlaamse studenten. Dit is 70,8 % van de West-Vlamingen die buiten West-Vlaanderen hogeschoolonderwijs studeren.

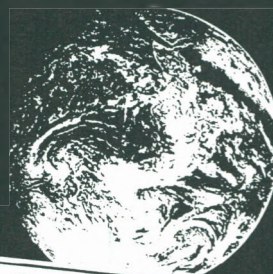
De vergelijking met de gegevens van de andere provincies leert bovendien dat :

- de uitstroom van hogeschoolstudenten is veruit het grootst in West-Vlaanderen : 48,0 % tegenover 16,8 % van de Antwerpse hogeschoolstudenten, 32,8 % van de Vlaams-Brabantse en Brusselse hogeschoolstudenten, 26,0 % van de Oost-Vlaamse hogeschoolstudenten en 33,6 % van de Limburgse hogeschoolstudenten;
- de aantrekkingskracht van de West-Vlaamse hogescholen is bijzonder gering buiten West-Vlaanderen : 0,4 % van de Antwerpse hogeschoolstudenten, 0,7 % van de Vlaams-Brabantse en Brusselse hogeschoolstudenten, 4,3 % van de Oost-Vlaamse

ZEEBRUGGE : THE PLACE TO BE FOR BUSINESS

Investeer nu in de toekomst. De Transportzone Zeebrugge biedt ruimte (gronden) en burelen voor alle Haven- en Transportgebonden bedrijven.

Voor inlichtingen en begeleiding bel nu NV TRANSPORTZONE op het nummer 050 / 54.76.47 (internationaal / 3250.547.647)

bisart 050.33.78.16

TRANSPORTZONE ZEEBRUGGE NV

AN OFFICE WITH A
WORLDWIDE VIEW!

Tabel 3 : West-Vlaamse hogeschoolstudenten die buiten West-Vlaanderen studeren, per studiegebied, academiejaar 1996-1997

	Antwerpen	Brussel Leuven	Limburg	Oost- Vlaanderen (exclusief Gent)	Gent	Totaal
Eén cyclus						
architectuur	6	11			307	324
audiovisuele en beeldende kunst		7				7
biotechniek	7			3	11	21
gezondheidszorg	21	68	4	14	590	697
handelswetenschappen en bedrijfskunde	67	93	2	19	1483	1664
industriële wetenschappen en technologie	30	104		105	584	823
muziek en dramatische kunst	4					4
onderwijs	27	80	1	33	430	571
sociaal-agogisch werk	12	20			476	508
Totaal	174	383	7	174	3881	4619
Twee cycli						
architectuur	40	10	2		333	385
audiovisuele en beeldende kunst	79	56	10		442	587
biotechniek	6				97	103
handelswetenschappen en bedrijfskunde	131	841			195	1167
industriële wetenschappen en technologie	58	32	2		633	725
muziek en dramatische kunst	46	118			85	249
productontwikkeling	59	59				
toegepaste taalkunde	123	84			370	577
Totaal	542	1141	14	0	2155	3852
Totaal	716	1524	21	174	6036	8471

BRON : Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, departement Onderwijs.

hogeschoolstudenten en 0,6 % van de Limburgse hogeschoolstudenten is ingeschreven aan een van de West-Vlaamse hogescholen.

- dezelfde vaststelling geldt overigens in ongeveer dezelfde mate voor de Limburgse hogescholen : ook zij genieten slechts een onbeduidende aantrekkingskracht buiten de eigen provincie.

Gelet op de enorme concentratie van West-Vlaamse studenten buiten West-Vlaanderen en in het bijzonder in Gent, past het na te gaan welke studies deze studenten daar volgen en in welke mate deze studies aan de hogescholen binnen de eigen provincie worden aangeboden. Voor het academiejaar 1996-1997 zijn de gegevens terzake beschikbaar. Tabel 3 vat ze samen.

Volgende vaststellingen komen uit de tabel naar voor :

- West-Vlaamse studenten die de provincie Antwerpen en Brussel of Leuven opzoeken, doen dit voornamelijk voor de opleidingen van twee cycli en in het bijzonder voor opleidingen die zij in het West-Vlaamse aanbod niet terugvinden : architectuur, audiovisuele en beeldende kunst, biotechniek, handelswetenschappen en bedrijfskunde, muziek

en dramatische kunst, productontwikkeling en toegepaste taalkunde;

- van de 6.036 West-Vlaamse studenten die hoger onderwijs volgen aan een Gentse hogeschool zijn er 1.829 (30,3 %) die daar een opleiding volgen die zij in West-Vlaanderen niet kunnen volgen. Het gaat met name om de opleiding architectuur van één cyclus en de opleidingen architectuur, audiovisuele en beeldende kunst, biotechniek, handelswetenschappen en bedrijfskunde, muziek en dramatische kunst en toegepaste taalkunde van twee cycli;

- van de overige 4.207 West-Vlaamse hogeschoolstudenten die in Gent studeren, is de grote meerderheid (85,0 %) terug te vinden in de opleidingen van één cyclus en 15 % in de opleiding voor industrieel ingenieur.

Al deze studies kunnen zij, specifieke opleidingen en opties niet in aanmerking genomen, ook aan West-Vlaamse hogescholen volgen.

Slotbeschouwingen

Het studieaanbod aan de West-Vlaamse hogescholen is vrij beperkt

qua aantal studiegebieden. Rekening houdend met het profiel van de West-Vlaamse economie zijn er bovendien een aantal opvallende lacunes aan te duiden in het aanbod.

Ongeveer 11.000 jongeren studeren aan de West-Vlaamse hogescholen. Dit is slechts 11 % van de totale Vlaamse hogeschoolpopulatie. Samen met Limburg is West-Vlaanderen de provincie met het minste aantal studenten aan haar hogescholen.

Dit is onder meer het rechtstreekse resultaat van de schoolkeuze van de West-Vlaamse hogeschoolstudenten. Wij nemen een belangrijke uitstroom van West-Vlaamse hogeschoolstudenten waar : net niet de helft kiest ervoor te gaan studeren buiten West-Vlaanderen. Vermits velen onder hen zijn terug te vinden in opleidingen die behoren tot het aanbod aan de West-Vlaamse hogescholen, is deze uitstroom slechts zeer gedeeltelijk te verklaren door de beperkingen in het West-Vlaamse studieaanbod. Tegenover deze uitstroom staat overigens geen instroom vanuit andere provincies.